

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

K 18/2018 vp Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2017

Finanssivalvonnan myötävaikutettava kansallisten erityispiirteiden huomioon ottamiseen sääntelyssä sekä reilun kilpailun ylläpitämiseen markkinoilla

- Finanssivalvonnan on osaltaan vaikutettava siihen, että suomalaisen finanssisektorin ja sen toimijoiden erityispiirteet tunnistetaan valvonnassa ja eurooppalaisessa sääntelyssä.
- Samanlaista toimintaa tulee säädellä samalla tavoin riippumatta siitä, mikä taho sitä harjoittaa. Jos sääntelyn todetaan olevan uusille toimijoille liian raskasta ja estävän niiden tulon markkinoille, on sääntelyä lievennettävä kaikkien osalta, jotta tasapuolisen kilpailun edellytykset säilyvät.
- Mikäli uusia makrovakausriskivälineitä sisällytetään lainsäädäntöön, on tärkeää panostaa valmistelun laatuun ja kytkeä finanssiala mukaan säädösten valmisteluun.

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Eduskunnan pankkivaltuuston kertomuksesta vuodelta 2017 ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

1 Kansallisten erityispiirteiden huomioon ottaminen sääntelyssä tärkeää

Kertomuksessaan pankkivaltuusto kehottaa Finanssivalvontaa varmistamaan osaltaan, että suomalaisen finanssisektorin ja sen toimijoiden erityispiirteet tunnistetaan EKP:n johdolla toteuttavassa pankkivalvonnassa ja tuodaan esille eurooppalaisessa sääntelyn valmistelussa.

Finanssiala ry (FA) pitää tätä kirjausta tärkeänä. Suomalainen finanssiala samoin kuin sen asiakaskunta poikkeavat joiltain osin suurempien EU-maiden vastaavista. Yhtenä esimerkkinä on pienten yritysten suuri osuus Suomessa ja niiden riippuvuus pankkirahoituksesta. Kansallisten erityispiirteiden huomioon ottaminen on tärkeää, jotta EU-sääntelyllä ei tarpeettomasti vaikeuteta suomalaisten finanssialan yritysten ja niiden asiakkaiden toimintaedellytyksiä ja sitä kautta heikennetä Suomen kansantalouden kehitystä suhteessa muihin EU-maihin.

FA pitää myös tärkeänä, että Finanssivalvonta on kattavasti mukana Suomen finanssialan kannalta keskeisten säädösten valmistelussa Euroopan finanssivalvontaviranomaisissa (EBA, EIOPA ja ESMA). Tämä on välttämätön edellytys sille, että säädöksissä otetaan huomioon suomalaisten finanssimarkkinoiden erityispiirteet ja että Finanssivalvonta pystyy ajoissa informoimaan suomalaisia alan toimijoita tulevista sääntelymuutoksista. Finanssivalvonnan on omalta osaltaan pyrittävä vaikuttamaan siihen, että valmisteluaiakataulut pitävät ja että alan yrityksille varataan riittävästi aikaa sopeutua uuteen sääntelyyn.

2 Reilun kilpailun edellytyksistä huolehdittava

Viime vuosina finanssimarkkinoille on tullut lukuisia uusia toimijoita, jotka tarjoavat palveluitaan asiakkaille perinteisten finanssialan toimijoiden kuten pankkien ja vakuutusyhtiöiden rinnalla. Moni näistä tulijoista edustaa ns. Fintech-yrityksiä, jotka hyödyntävät digitalisaatiota eri tavoin. Lisäksi mukana on toimijoita, jotka harjoittavat mm. yritysrahoitusta ja kuluttajaluototusta ilman, että niillä on luottolaitostoimilupaa.

Pankkivaltuuston kertomuksen liitteenä olevassa teemakirjoituksessa (#6) todetaan, että Finanssivalvonta kohtaa valvontatyössään yhä enemmän tilanteita, joissa uusi palveluntarjoaja haluaa tarjota kuluttajalle palveluja mutta samalla haluaa välttää joutumasta sääntelyn kohteeksi. FA pitää Finanssivalvonnan tavoin tätä kehitystä huolestuttavana ja katsoo, että se vaarantaa tasapuolisten kilpailuolosuhteiden säilymisen markkinoilla. Lisäksi se tuo uhkia asiakkaansuojan näkökulmasta.

FA edellyttääkin, että samanlaista toimintaa tulee säädellä samalla tavoin riippumatta siitä, mikä taho sitä harjoittaa. Jos sääntelyn todetaan olevan uusille toimijoille liian raskasta ja estävän niiden tulon markkinoille, on sääntelyä lievennettävä kaikkien osalta, jotta tasapuolisen kilpailun edellytykset säilyvät.

3 Uusia makrovakausvälineitä valmisteltava huolella

Pankkivaltuusto kehottaa kertomuksessaan Finanssivalvontaa myötävaikuttamaan siihen, että Suomessa on käytössä tarkoituksenmukaiset makrovakausvälineet (s. 39).

Suomen viranomaisten käytettävissä oleva makrovakausvälineistö perustuu EU-tason sääntelyyn, jota on täydennetty kotimaisella sääntelyllä (asuntoluottojen enimmäisluototussuhde eli "lainakatto"). Uusimpana välineenä lainsäädäntöön on sisällytetty rahoitusjärjestelmän rakenteellisten riskien perusteella asetettava lisäpääomavaatimus eli järjestelmäriskipuskurivaatimus.

Kokonaisuudessaan Suomen makrovakausvälineistöä voidaan pitää kattavana. Lisäksi sitä on käytetty varsin aktiivisesti. Sisäisiä luottoriskimalleja käyttävien pankkien asuntolainasalkkujen keskimääräiselle riskipainolle on asetettu vähimmäistaso, ja lisäksi lainakattoa on hiljattain päätetty kiristää muiden kuin ensiasunnon ostajien kohdalla. Parhaillaan Finanssivalvonta valmistelee päätöksiä luottolaitoksille asetettavista järjestelmäriskipuskurivaatimuksista. Lisäksi Finanssivalvonta voi antaa valvottavilleen suosituksia, joilla vähennetään mahdollisia makrovakausriskejä. Jo nyt on voimassa suositus ns. maksuvaralaskelmasta ("stressitestausta"), jonka luottolaitoksen pitää tehdä asiakkaalleen myöntäessään asuntoluottoa.

Mikäli uusia makrovakausvälineitä aiotaan sisällyttää Suomen lainsäädäntöön, FA katsoo, että on syytä panostaa valmistelun laatuun ja kytkeä finanssiala mukaan esitysten valmisteluun. Erityisesti vaikutusarviointien on oltava kattavia, jotta voidaan riittävästi ottaa huomioon sääntelyn vaikutukset mm. työvoiman liikkuvuuteen, vuokra-asuntomarkkinoihin, kotitalouksien väliseen tasa-arvoon ja asuntojen hintoihin.

21.5.2018

Mattila Veli-Matti

Positiivinen luottotietorekisteri on useissa yhteyksissä nähty yhdeksi keinoksi estää kotitalouksien ylivelkaantumista. Erityisesti kulutusluottojen määrän nopea kasvu on herättänyt huolta viime aikoina. Usein niitä tarjoavat erilaiset uudet palveluntarjoajat, osin ulkomailta käsin. Myös Pankkivaltuuston kertomuksessa rekisterin tarve nostetaan esille ja todetaan, että tiedonsaanti luottolaitosten ulkopuolisten toimijoiden toiminnan laajuudesta on puutteellista, eikä näiden toimijoiden liiketoimintamallien riskinsietokykyä ole ongelmatilanteissa juurikaan testattu. Kertomuksen mukaan rekisterin kautta voitaisiin lisätä tietoa kotitalouksien velkakestävydestä.

FA yhtyy tähän näkemykseen ja katsoo, että mikäli positiivinen luottotietorekisteri (tai muu vastaava tietojärjestelmä) perustetaan Suomeen, sen tulee olla sisällöltään mahdollisimman kattava. Kaikkien luotonantajien pitää liittyä siihen. Samalla niiden tulee raportoida luotonannostaan vastaavalla tavalla kuin luottolaitokset tällä hetkellä tekevät. Vain näin kyetään muodostamaan kokonaiskuva luotonannosta ja kotitalouksien velkaantumisesta.

FINANSSIALA RY

Veli-Matti Mattila

pääekonomisti